

міст із метою створення повноцінно функціонуючих об'єднань громад із закріпленням за ними достатнього фінансового ресурсу для надання ними якісних суспільних послуг відповідно до державних соціальних стандартів. За європейськими нормами, первинна територіальна одиниця має налічувати не менше ніж 100 000 мешканців. Керуючись такими принципами, країни, що вступили до ЄС, проводили адміністративно-територіальні реформи шляхом укрупнення територіальних одиниць.

Отже, одним із напрямів удосконалення організації бюджетної системи України є етап оптимізації кількості та розмірів адміністративно-територіальних одиниць. Це надасть змогу налагодити зв'язки між бюджетами різних рівнів, сформувати дохідну базу місцевих бюджетів у достатніх розмірах, скоротити обсяг міжбюджетного перерозподілу коштів. Таким чином, територіальні громади матимуть усі можливості для реалізації власних прав, а бюджетні відносини в межах бюджетної системи матимуть характер прямих зв'язків.

Р. В. Афанасієв,

ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"

ОКРЕМІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕЖ І ОБМЕЖЕНЬ ПРАВА ВЛАСНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ)

Питання меж і обмежень неоднозначно розкривається в наукових джерелах. Проте всі дослідники погоджуються з тим, що і межі, і обмеження права власності (його здійснення) встановлюються, реалізуються та забезпечуються державою в особі відповідних уповноважених органів для задоволення відповідних публічних інтересів і потреб. Так, деякі автори, наприклад, О. В. Конишева, О. А. Самончик, А. В. Малько, розглядають обмеження як багатоаспектну категорію, яка окрім, власне, обмежувальних заходів, включає також і межі на здійснення певних прав. У контексті нашого дослідження вважаємо більш функціонально прийнятним інший підхід, розкритий, наприклад, у наукових роботах О. В. Розгона, О. О. Михайленко, відповідно до якого розмежовуються поняття межі та обмеження права власності. Так, обмеження як зовнішній вплив на суб'єктивне право власності конкретної особи, що втілюється у

відповідні правовідносини з її участю, тягне за собою стиснення, зменшення можливостей здійснення власником своїх повноважень і полягає в конкретних приписах власнику здійснити певні дії або утримуватися від них. Тобто встановлення уповноваженими органами державної влади обмежень права власності на природні ресурси (його здійснення) по своїй суті є охоронно-захисними адміністративно-правовими засобами. Застосування таких засобів може обумовлюватися, в тому числі, функціями особливої охорони окремих об'єктів або виходом суб'єкта за межі права власності на природні ресурси (його здійснення), тобто відповідними правопорушеннями чи зловживанням правом. На відміну від обмежень, межі варто розглядати як властивість права власності в об'єктивному розумінні, чим окреслюється коло можливостей власника (користувача), але з додержанням певних приписів діяти відповідним чином, що мають загальний характер і діють відносно всіх власників. Тобто про випадки встановлення меж права власності слід говорити тоді, коли ступінь абстракції є настільки високим, що не передбачається конкретних обмежень на користь конкретних осіб. Залежно від сфери нормативного регулювання, межі встановлюються як у публічному, так і в приватному праві, чим забезпечується баланс приватних і публічних інтересів і досягається співвідношення приватно-правового та публічно-правового регулювання відносин власності на природні ресурси в цілому. Причому приватне право містить незначну кількість норм про межі, на відміну від публічного права. В сенсі нашого дисертаційного дослідження становлять інтерес межі права власності сфери адміністративно-правового регулювання.

Метою встановлення меж права власності на природні ресурси на засадах додержання публічних інтересів є створення сприятливих публічних умов для належної реалізації приватними суб'єктами права власності, недопущення зловживання цим правом. Такі межі встановлюються у вигляді загальнообов'язкових публічних приписів уповноваженими органами влади, наприклад, встановлення місцевими радами за погодженням із державними органами охорони навколишнього природного середовища лімітів споживання питної води для промислових потреб (ст. 66 Водного кодексу України). Крім того, залишаючи за собою право жадати від власника діяти виключно у визначених межах, держава в особі відповідних органів здійснює державно-владні повноваження щодо забезпечення практичної реалізації таких приписів у правомірній поведінці суб'єктів приватного здійснення права власності на природні ресурси. Отже,

діяльність уповноважених органів по встановленню, реалізації та забезпеченню меж права власності на природні ресурси за своєю правовою природою має чисто адміністративний характер і обумовлюється владними функціями держави. Таким чином, держава забезпечує організацію всіх правовідносин, у тому числі і приватних, пов'язаних із господарською експлуатацією природних ресурсів.

М. М. Бричко, ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЯК СКЛАДОВОЇ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ БАНКІВ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН ЇХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ

Узагальнення концептуальних, методологічних і прикладних підходів до оцінювання корпоративного управління в банку як складової системи управління діяльністю банків у системі фінансових відносин їх стейкхолдерів дозволяє зробити висновок про недостатньо обґрунтовану та доказову базу їх результатів, а також обмеженість при проведенні інтегрованої оцінки ефективності, а тому не може використовуватися для оцінювання та порівняння банків за рівнем їхньої ефективності. Фундаментальна проблема об'єктивності сучасних підходів і моделей оцінювання корпоративного управління в комерційних банках України виражається в залученні великої кількості академічних допущень, виражених неформалізованими індикаторами та показниками, які спричиняють неадекватність використовуваних моделей.

Ефективність управління діяльністю банків у системі фінансових відносин його стейкхолдерів – це не тільки результати діяльності, але й ефективна система корпоративного управління, побудована на формуванні науково обґрунтованої стратегії діяльності банку та контролі за процесом її реалізації. Ефективність корпоративного управління розглядається як комплексна системна оцінка кінцевих результатів управління діяльністю банків у сфері використання ресурсів, надходження яких забезпечено фінансовими відносинами принципалів та агента, а також агента та субагентів, у технічно оптимальній формі з метою максимізації отриманої доданої вартості банку за певний період. З урахуванням зазначеного вважатимемо, що інтегральний показник ефективності корпоративного управління в комерційному банку відображає загальний результат, наслідок дій, реалізованих у процесі управління функціонуванням у банку. Результати

оцінювання свідчать про низький рівень ефективності корпоративного управління, середнє значення якого по банківській системі протягом 2007–2013 рр. коливається в межах 1,3478–1,6506 у короткостроковому періоді та 2,4568–5,6299 у довгостроковому.

Афанасієв Р.В. Окремі аспекти адміністративно-правового забезпечення меж і обмежень права власності (на прикладі права власності на природні ресурси) / Р.В. Афанасієв // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (24–25 жовтня 2013 р.): у 2-х т. – Суми: УАБС НБУ, 2013. – Т.2. – С. 94–96.